

УДК 81.06:004

Бондарчук К. С.¹, Діденко В. В.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-419 НУ «Запорізька політехніка»

МОВНІ ПРОБЛЕМИ УСНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Останніми роками медійний простір України перенасичений різноманітними шоу, «круглими столами», презентаціями програм, проєктів як державного, так і місцевого рівня. Українці мають можливість чути публічних людей – державних діячів, керівників та провідних фахівців різних сфер життєдіяльності, політологів тощо. Слід зауважити, що рівень комунікативних умінь учасників усних презентацій не завжди високий, що визначає актуальність наших спостережень. Питання мовної культури бути предметом досліджень мовознавців, які розглядали мову як систему (В. Виноградов, І. Огієнко, О. Потебня), а також у практичному аспекті, тобто культуру мовлення фахівців різного профілю, державних службовців (Н. Бабич, М. Мельник, І. Плотницька, Т. Русак та інші).

Мета нашої роботи – дослідити рівень культури усної комунікації публічних людей, виявлений під час виступів у телевізійному просторі. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: проаналізувати помилки в усному мовленні визначеного кола осіб, здійснити їх класифікацію.

В Україні в результаті взаємодії української та російської мов часто порушуються літературні мовні норми, тому аналіз помилок сприятиме їх усвідомленню мовцями, розумінню необхідності оволодіння нормами сучасної української мови. Найбільш поширені порушення літературних норм на різних мовних рівнях учасниками усних публічних презентацій такі.

Орфоепічні помилки, пов'язані з порушенням норм вимови, а саме: *проблема* замість *проблема*; *срок* замість *строк*; вимова м'яких шиплячих звуків замість твердих (*ще, хоче, чому, щоб, частина*); вимова *жс* замість *дзс* (*хोजу, нагорожений*).

Акцентуаційні помилки (неправильне наголошування слів): *випадок* замість *випадо́к*, *говорю* замість *говору́ю*, кілька років *тому* замість *то́му*, такий *самий* замість *са́мий*, *судове* рішення замість *судо́ве*, *фахова* людина замість *фахо́ва*.

Лексичні помилки: тавтологія (*керівники покращують керівництво*), русизми (*повисити* рівень замість *підвищити*; матеріальне *обеспечення* замість *забезпечення*; *даний момент* замість *цей*; *виключення* замість *виняток*; *сьогодня* замість *сьогодні*; *вот* замість *ось*); слова-паразити (*та?* у значенні *так?*); нерозуміння лексичного значення слова (*перебрали досвід* замість *врахували*; *не дивлячись на обставини* замість *незважаючи*); перефразування російських фразеологізмів (*під відкритим небом* замість *просто неба*) або деформування українських (*пани сваряться – у кріпаків лоби тріщать* замість *пани чубляться – у кріпаків чуби тріщать*).

Морфологічні: уживання не властивих українській мові активних дієприкметників (*відволікаючий момент*; замість *момент, що відволікає*); *командуючий військами* замість *командувач військ*; *завідуючий сектором* замість *завідувач сектору*); порушення норм ступенювання прикметників (*найбільш сприятливіший* замість *найбільш сприятливий*; *самий відчутний* замість *найвідчутніший*); відмінювання кількісних числівників (*трьохста п'ятидесяти справ* замість *трьохсот п'ятидесяти*); *шістьюстами*, *шестистами* замість *шістьмастами*); поєднання числівників з іменниками (*три депутата* замість *депутати*, *два лікаря* замість *лікарі*); порушення норм словотвору (*Венеціанська комісія* замість *Венеційська*, *канадійці* замість *канадці*).

Отже, проаналізувавши рівень культури мовлення під час усних презентацій публічних людей у телевізійному просторі можна визначити його як невисокий. Причиною цього є насамперед вплив російської мови, яка активно функціює в Україні. Серед найбільш поширених порушень норм літературної української мови – неправильна вимова звуків, наголошування слів, уживання мовних калёк з російської мови, що виявляється переважно на лексичному та морфологічному рівнях.